

پاسخنامه تشریحی

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

پاسخ پرسش‌های چهارگزینه‌ای

درس اول

- ۱- گزینه ۳ (دغل: مکار، تنبل، حيله گر، مزور، مکر، ناراستی، حيله) // (دون همت: پست، لثیم؛ نه والامقام) // (تیمار: خدمت، غم‌خواری، فکر، اندیشه، پرستاری، نوازش، سرپرستی)
- ۲- گزینه ۲ (صنع: آفریدن، ساختن، آفرینش) // (قوت: غذا، خوردنی، طعام، خوراک، رزق روزانه) // (زنخاندان: چانه) // (جیب: گریبان، یقه)
- ۳- گزینه ۳ (ادبار: پشت کردن، پشت به دشمن کردن و گریختن، نگویند بختی، بدبختی، سیه‌روزی)
- ۴- گزینه ۴ (حلاوت: شیرینی، شیرین بودن) // (قرین: همدم، همسر، یار، نزدیک، همراه، همنشین) // (تیره‌رایی: نادرستی، ناراستی، بداندیشی)
- * دقت کنید در صورت سؤال معنای غلط واژه‌ها خواسته شده است!
- ۵- گزینه ۳ (نزند: اندوهگین، افسرده، خشمگین، خوار، زبون، پست) // (احسان: نیکی کردن، بخشش کردن، نیکوکاری، بخشش) // (اقبال: روی آوردن، نیک بختی، بهروزی، بخت، طالع)
- ۶- گزینه ۲ معنی چهار واژه در مقابل آن غلط است.
- (زنخاندان: چانه) (یقین: اطمینان) (محراب: محل عبادت - مهراب: نام پدر رودابه) (تفرّج: تفریح - تفرّج‌گاه: تفریح‌گاه)
- ۷- گزینه ۴ (حلاوت: شیرینی) - (تدبیر: تفکّر، درنگ، دوراندیشی، تأمل) - (قرین: نزدیک، همراه، همدم) - (نزند: اندوهگین، افسرده، خوار، زبون، پژمرده، خشمگین، دژم)
- ۸- گزینه ۲ واژه‌های (قرین و ادبار) اشتباه معنی شده‌اند. / (قرین: نزدیک، متضاد غریب) // (ادبار: بدبختی، پشت کردن)
- ۹- گزینه ۴ (پیلان: فیل‌ها) // (زنخاندان: چانه) // (حلاوت: شیرینی)
- ۱۰- گزینه ۳ در گزینه (۳) واژه قوت به معنای زور و قدرت است که ممکن است به علت آمدن با واژه تشنه‌دلان به اشتباه معنی طعام برداشت شود.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه (۱): (دغل: مکر، حيله) // گزینه (۲): (غیب: نهان، پنهان)
- گزینه (۴): (شوریده: آشفته، سرگشته)
- * نکته: به کلماتی که دو معنایی و دو تلفظی هستند، توجه شود.
- (ثعبان: مادر بزرگ، اژدها)
- ۱۱- گزینه ۴ (زنخاندان: چانه) // (هوش: ادراک، خرد، عقل، فهم، مرگ) // (نزند: غمگین، پست، افسرده، مهیب) // (تضمّن: شامل بودن، دربرداشتن)
- ۱۲- گزینه ۳ توفیق: سازگار گردانیدن، پیروزی، مدد کردن، به کاری دست‌زدن، کامیابی (نه کامیاب!) // چاشنی: مزه، طعم / ادبار

- به معنای پشت کردن، بدبختی، سیه‌روزی است که متضاد کلمه اقبال است / نزند به معنای مهیب، سهمگین، افسرده، اندوهگین، خشمگین و پست است.
- ۱۳- گزینه ۴ معنی ۴ واژه در مقابل آن غلط است.
- (شوریده رنگ: آشفته رنگ) (نزند: خوار و زبون، اندوهگین) // (اقبال: نیک‌بختی، روی آوردن) (تدبیر: تفکر)
- ۱۴- گزینه ۳ (محراب: محل عبادت) (تیمار: پرستاری کردن) در سایر گزینه‌ها: (درویش: فقیر) (زنخاندان: چانه) (صنع: خلقت) (همت: تلاش)
- ۱۵- گزینه ۲ در گزینه (۱): شوریده‌رنگ به معنای آشفته حال است که غلط معنی شده است.
- و این‌که سیر معانی مختلفی دارد مانند: (۱) کسی که معده‌اش پر از غذا است. / (۲) بیزار و متنفر / (۳) راه‌رفتن / (۴) جمع سیرت، روش‌ها در گزینه (۳): دغل به معنای، حيله گر، مکار، نادرستی و مکر است. در گزینه (۴): زنخاندان به معنای چانه است اما جیب به معنای گریبان است که غلط است.
- ۱۶- گزینه ۱ معنی همه واژه‌ها درست است! گول خوردی!
- ۱۷- گزینه ۱ کلمه «جیب» در لفظ‌های مختلف دو معنی می‌دهد و از هم‌نشینی با واژه‌ها و حرف اضافه‌ها معنای آن مشخص شده است.
- جیب به معنای «گریبان و یقه» در گزینه‌های (۲) تا (۴) آمده است و جیب به معنای کیسه‌مانندی که به لباس می‌دوزند، از هم‌نشینی با حرف اضافه «در» معنایش مشخص می‌شود.
- * نکته: نیاز به معنی کل بیت نیست، صرفاً از هم‌نشینی‌ها، معانی مشخص می‌شوند.
- ۱۸- گزینه ۴ گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) به ترتیب «سرمایه ز کف بیرون شد»، «با دریا شد»، «از پی زشت و نکو خواهی شد»، «شد» به معنای رفتن است ولی در گزینه (۴) هیچ کدام از «شد»ها به معنای رفتن نمی‌باشند.
- ۱۹- گزینه ۲ گزینه (۱): (مهرابش: محرابش)
- گزینه (۳): (ارغوان: ارغوان) // گزینه (۴): (میانداز: مینداز)
- ۲۰- گزینه ۴ گزینه (۱): (زایع: ضایع) // گزینه (۲): (همیت: حمیت) // گزینه (۳): (مقضى: مغزی)
- ۲۱- گزینه ۳ «ارغوان» صحیح است.
- ۲۲- گزینه ۳ املاى صحیح واژگان غلط: صنع خدای - قوت و غذا - دیوار محراب - دغل و کلک
- ۲۳- گزینه ۴ فرهاد و شیرین اثر وحشی بافقی است و خسرو و شیرین اثر نظامی!
- ۲۴- گزینه ۱ مشبه در این مصراع «تو» محذوف است. (چرا تو مانند روباه به وامانده سیر باشی؟)

۲۵- گزینه ۲ گزینه (۱): اوست - پوست

گزینه (۳): چنگ (آلت موسیقی) - چنگ (دست) با هم جناس همسان دارند.

گزینه (۴): شیر - سیر

۲۶- گزینه ۱ کنایه: چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست (به شدت ضعیف شده) / تشبیه: چو چنگش / تضاد: بیگانه و دوست / تناسب (مراعات نظیر): رگ و استخوان و پوست / جناس: دوست و پوست

۲۷- گزینه ۲ گزینه (۱): بیش ≠ کم

گزینه (۳): ادبار ≠ اقبال

گزینه (۴): روشنایی ≠ تیرگی

۲۸- گزینه ۴ گزینه (۱): روان (رونده) - روان (روح) / گزینه (۲): شیرین (معشوقه) - شیرین (خوش) / گزینه (۳): چین (شکن و پیچش) - چین (کشور چین) / گزینه (۴): واژه جان در دو مصراع هم‌معنی است و آرایه تکرار ایجاد کرده است، نه جناس تام (همسان).

۲۹- گزینه ۱ «حلاوت سنج معنی در بیان‌ها» حس آمیزی دارد چرا که حلاوت (شیرینی) را که حس چشایی است برای معنی در بیان استفاده کرده که ربطی به این حس ندارد!

۳۰- گزینه ۳ پری (پیری) و پری (فرشته): جناس تام (همسان) ایجاد کرده است.

فرق جناس تام و تکرار این است که در جناس تام دو کلمه هم‌معنی نیستند، در تکرار هم‌معنی‌اند.

۳۱- گزینه ۴ گزینه (۱): بگذار (مصراع اول: قرار دادن) و بگذار (مصراع دوم: رها کردن)

گزینه (۲): دام (حیوان) و دام (تله)

گزینه (۳): داد (عدل) و داد (بداد: دادن (فعل))

* اما در گزینه (۴): دو کلمه آرام هم‌معنی هستند.

۳۲- گزینه ۲ تشبیه ۱: تو به گل / تشبیه ۲: من به بلبل / تشبیه ۳: من به بوتیمار

* پس کلمات: گل، بلبل، بوتیمار: مشابه‌اند.

* نکته ۱: واژه یا گروهی که مستقیماً پس از ادات تشبیه بیاید، همیشه «مشبه‌به» است.

* نکته ۲: گاه ادات تشبیه «وجه شبه» از ساختار تشبیه حذف می‌شوند.

* این تست بر اساس سؤالی که در قلمرو ادبی ارکان تشبیه را خواسته طرح شده است.

۳۳- گزینه ۳ گزینه (۱): داد (حق و عدل) - داد (فعل از مصدر دادن) / گزینه (۲): باری (بار و محموله) - باری (خلاصه) / گزینه (۳): هر دو باد، یک معنی را می‌دهند. / گزینه (۴): داد (حق و عدل) - داد (فعل از مصدر دادن).

۳۴- گزینه ۳ بدیهی است که بین گزینه (۱) یا (۳) باید به دنبال جواب بگردیم و چون «زبان» و «کلام» رابطه شباهت ندارند پس استعاره نداریم، بلکه مجاز داریم.

۳۵- گزینه ۴ گزینه (۱): تضاد: ادبار و اقبال

گزینه (۲): استعاره: عقل گوید تشخیص است و هر تشخیصی استعاره است.

گزینه (۳): در نابسته را گشاده پارادوکس و تناقض است (در بسته را می‌گشایند!)

گزینه (۴): جناس ندارد.

۳۶- گزینه ۲ گزینه (۱): قلب (مرکز سپاه) - قلب (دل) / گزینه (۳): گلیم (گلیم فرش) - گلیم (گل هستیم) / گزینه (۴): دور (حلقه و گروه) - دور (حرکت دورانی)

* نکته: مهر و مهر جناس ناقصی حرکتی هستند.

۳۷- گزینه ۲ در گزینه (۱): بلند و نژد دارای تضادند. در گزینه (۲): بیش و کم دارای تضاد هستند. در گزینه (۳): ادبار و اقبال دارای تضاد هستند. در گزینه (۴): روشن و تیره دارای تضاد هستند.

۳۸- گزینه ۱ گزینه (۲): روان (روح)، روان (جاری) / گزینه (۳): غریب (عجیب)، غریب (غریبه و ناآشنا) / گزینه (۴): نای (نی) و نای (نام زندان مسعود سعد) / گزینه (۱): بین انعام و انعام جناس ناقص حرکتی وجود دارد.

۳۹- گزینه ۲ گزینه (۱): مصراع اول به مصراع دوم / گزینه (۳): مشبه محذوف به لوح آزمونه / گزینه (۴): مشبه محذوف به کودک صغیر

* نکته: «چو و چون» همیشه ادات تشبیه نیست و گاهی معانی دیگر می‌دهند!

۴۰- گزینه ۴ گزینه (۱): چین (تاب و شکن) و چین (کشور چین) / گزینه (۲): هزاران (عدد هزار)، هزاران (بلبلان) [دقت کنید تلفظ هر دو هزاران است]

گزینه (۳): نهاد (ذات)، نهاد (قرار داد) / گزینه (۴): دیده - دوده: جناس ناقص

۴۱- گزینه ۴ گزینه (۱): باد (باد هوا) - باد (فعل دعایی) / گزینه (۲): زاد (توشه) - زاد (متولد شد) / گزینه (۳): نهاد (ذات) - نهاد (قرار داد)

۴۲- گزینه ۴ در بیت «ز»: برو شیر درنده باش تشبیه است [برو همچون شیر درنده باش].

در بیت «ط»: در مصراع اول تکرار واج «س» واج آرای ایجاد کرده است.

در بیت «و»: سر مجاز از کل وجود است.

در بیت «د»: زنخدان فرو برد چندی به جیب کنایه از انتظار کشیدن. در بیت «ز»: شیر و روباه در این بیت در مفهوم متضاد قرار گرفته‌اند. در بیت «الف»: کل بیت تلمیح به آیه سوره آل عمران «تَعَزَّ مِنْ تَشَاءِ وَ تَذَلَّ مِنْ تَشَاءِ».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «ح» هیچ تلمیحی ندارد. / گزینه (۲): «د» استعاره ندارد بلکه کنایه است. / گزینه (۳): «ج» تشخیص دارد و مجاز نیست و «ح» تلمیح ندارد.

۴۳- گزینه ۱ در بیت «د» خون ریختن کنایه از کشتن است. در بیت «ب» بین آب و آتش تضاد وجود دارد.

در بیت «الف» قلب دارای جناس تام است، اولی به معنای قلب انسان و دومی مرکز چیزی است.

در بیت «ج» ید بیضا اشاره به داستان حضرت موسی دارد، پس تلمیح موجود است.

۴۴- گزینه ۴ توضیح: جناس گزینه (۱): دام (حیوان) و دام (تله) جناس در گزینه (۲): آهو (عیب و نقص) و آهو (نام حیوان) جناس در گزینه (۳): چنگ (ساز) و چنگ (دست، اختیار) در گزینه (۴) طومار تکرار است جناس نیست!

۴۵- گزینه ۴ توضیح: گزینه (۱): عقل گوید جان بخشی است پس استعاره است. / گزینه (۲): پای نهادن توفیق جان بخشی است پس استعاره است. / گزینه (۳): برای شمع زبان قائل شده ایم، تشخیص است و هر تشخیصی استعاره است. / گزینه (۴): در این بیت هیچ تشخیصی دیده نمی شود!

۴۶- گزینه ۳ در موارد (الف)، (د) و (و) جناس همسان (تام) وجود دارد.

(الف) روان ← جاری - روان ← روح

(د) کنار ← آغوش - کنار ← طرف دیگر

(و) خط ← نشان شراب - خط ← مرز

* دقت کنید در بیت «ه»

۴۷- گزینه ۲ گزینه (۱): مجاز ← «سر و دل» مجاز از وجود آدمی / گزینه (۳): تلمیح ← اشاره دارد به آیه «تُعَزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ تَذَلُّ مَنْ تَشَاءُ» / گزینه (۴): موازنه ← (کلمات دو عبارت یا مصراع نظیر به نظیر هماهنگ باشند) ←

بلند - آن - سر - که - او - خواهد - بلندش

نژد - آن - سر - که - او - خواهد - نژدش

۴۸- گزینه ۳ گزینه (۱): حس آمیزی ← چاشنی بخش زبان ها (سخن)، حلاوت سنج معنی در بیان ها / گزینه (۲): کنایه ← چاشنی بخش ← کنایه از ارزش دهنده / حلاوت سنج معنی ← کنایه از دل پذیری کلام / گزینه (۳): مجاز ← «زبان» مجاز از سخن / گزینه (۴) مراعات نظیر ← زبان و بیان / چاشنی و حلاوت

۴۹- گزینه ۴ گزینه (۱): تشخیص ← پای نهادن توفیق / گزینه (۲): جناس ← پای و رای / گزینه (۳): کنایه ← پای یک سو نهادن کنایه از همراه نبودن

۵۰- گزینه ۴ گزینه (۱): تضاد ← روشنایی و تیره رایی / گزینه (۲): تلمیح ← اشاره دارد به «يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ» / گزینه (۳): کنایه ← تیره رایی کنایه از گمراهی و بی خبری است.

۵۱- گزینه ۴ گزینه (۱): استعاره ← عقل بگوید آگاه نیستم (استعاره از نوع تشخیص) / این راه ← استعاره از عرفان و شناخت حقیقت الهی / گزینه (۲): متناقض نما ← کمال عقل در این است که بگوید آگاه نیستم. / گزینه (۳): مراعات نظیر ← عقل و آگاهی

۵۲- گزینه ۱ گزینه (۲): گوی بردن (کنایه از موفق شدن) / گزینه (۳): دامن تعلق برچیدن (کنایه از ترک تعلقات) / گزینه (۴): دست گیری (کنایه از کمک کردن)

۵۳- گزینه ۳ ماه اول ← ماه آسمان / ماه دوم ← صورت معشوق

۵۴- گزینه ۳ در این گزینه فقط یک تشبیه دیده می شود ← در نابسته احسان: اضافه تشبیهی (این ترکیب اضافه استعاری هم می تواند باشد اما با توجه به وجه شبه موجود (گشاده) اضافه تشبیهی بودنش بهتر است) سایر ابیات:

گزینه (۱): سیل اشک، خاک وجود (اضافه تشبیهی اند). ← ۲ تشبیه / گزینه (۲): قامت تو مثل سرو است و عارض تو مثل ماهی است. (عارض: صورت، چهره). ← ۲ تشبیه / گزینه (۴): مرغ دل، دام زلف، دانه خال، طایر اندیشه، دام هوس (همه اضافه تشبیهی اند). ← ۵ تشبیه

۵۵- گزینه ۳ گزینه (۱) ← دوست و پوست / گزینه (۲) ← هوش و گوش / گزینه (۳) ← کلمات قافیه بازوی و ترازوی هستند که باهم جناس ندارند / گزینه (۴) ← جیب و غیب

۵۶- گزینه ۳ در هیچ کدام از این ابیات جناس همسان (تام) به کار نرفته است! (فحش نده!)

۵۷- گزینه ۴ در این گزینه استعاره ای دیده نمی شود. سایر ابیات:

گزینه (۱): «قطره باران» استعاره از اشک / گزینه (۲): «مه» استعاره از روی زیبا (مه اول) / گزینه (۳): «دل بر دلدار رفت» ← تشخیص ← هر تشخیص یک استعاره است.

۵۸- گزینه ۱ جناس بیت «الف» ← «دوست» و «پوست» / تضاد بیت «ب» ← «شام» و «سحر» / مراعات نظیر بیت «د» ← دل، دلدار، جان، جانانه / مجاز بیت «ج» ← «سر» مجاز از انسان است.

۵۹- گزینه ۳ بیت (۱) ← «غیب» و «جیب» ← جناس / صورت بی صورت ← متناقض نما بیت (۲) ← شغال و روباه و شیر ← مراعات نظیر / «شیر» و «سیر» جناس

بیت (۳) ← چو مور ← تشبیه / دلیل غیر واقعی بیان نشده و حسن تعلیل نداریم.

بیت (۴) ← «نام» و «ننگ» ← تضاد / این که فخر و بزرگی به وسیله بی همت بودن حاصل شود، پارادوکس دارد. / از فخر، عار کردن هم پارادوکس است.

۶۰- گزینه ۴ جناس بیت «د» ← «باز» و «راز» / کنایه بیت «ج» ← در احسان را گشودن (کنایه از احسان و بخشش کردن) / تضاد بیت «الف» ← ادبار ≠ اقبال / تلمیح بیت «ب» ← تلمیح به داستان حضرت یوسف